

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר הַזֵּהָר

שִׁחְבֵּר הַתֵּנָא הָאֱלֹקִי רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

וּבּו: "סֵפֶר הַזֵּהָר", "זֵהָר חֲדָשׁ", "תְּקוּנֵי הַזֵּהָר"

מִנְקֹד

פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא

מִבְּאֵר בְּלִשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ עִם פֶּרוּשׁ קַל וְנֶחֱמָד לְמַעַן יְרוּץ הַלּוֹמֵד בּוֹ

מחולק ל- תתק"ס (960) קונטרסים

ל"ב כרכים של ל' חלקים

כרך ה' - חלק י"ב

קונטרס 132

מופץ ללא מטרת רווח כלל - לקירוב הגאולה ברחמים

בְּסִפְרָא דָּא יִפְקֹדוּ בֵּיהּ מִן גְּלִיתָא בְּרַחֲמֵי

יחד שבטי ישראל לסיום כל ספר הזוהר בדקות ספורות

"קודשא בריך הוא אורייתא וישראל חד הוא"

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

אָדָר א' תשע"א לפ"ק - בעיה"ק בית שמש תובב"א

עיינו? ונענהו רבי פנחס: בוכה אני על צרתך ומקאובך, ואוי לי שראיתיך

בכך! ויאמר אליו רבי שמעון: "לא כן חותני! כי אם אשכיר שראיתיך בכה, שאלקלא לא ראיתיך כך, לא מצאתי בי תורה כל כך". הדבר ידוע כי טרם שנפטר רבי שמעון אל המערה, לשהיה

רבי שמעון מקשה קושנא בלמודם, היה רבי פנחס מתרץ לו שנים עשר תרועים.

ואחר כך פאשר שב מן המערה, לשהיה רבי פנחס מקשה קושנא בלמודם, היה רבי שמעון מתרץ לו עשרים וארבעה תרועים.

ו. לאחר צאתו מהמערה, הלך רש"ב

לבאר 8 תלמידים (תוס': רבי אבא, רבי יוחנן,

רבי יוסי בר יעקב, רבי יצחק, רבי חזקיה בר רב, רבי תנאי, רבי יוסי ורבי יוסא), אשר יחד עמו ועם רבי אלעזר בנו הוא את ה"אידרא רבא".

(זוהר ח"ג, אידרא רבא, דף כ"ז ע"ב).

לפי שנתפסדה ה"אידרא רבא", נפטרו שלשה תלמידים: רבי יוסי בר יעקב,

רבי חזקיה בר רב ורבי יוסא. תלמידים אלו התמלאו באור האלקי, ולכן עברו לעולם הנצח. התלמידים שנשארו

פתיים ראו פיצוי שלשת חבריהם נשאים בידי מלאכים, ואמר רבי שמעון

דבר ונשתכחו החברים. צעק ואמר אויל חס ושלום נגזרה גזירה עלינו להעניש,

פי נגלה על ידינו מה שלא נגלה מיים שעמד משה על הר סיני, ברננה זה יצאה

בת קול מן השמים ואמרה אשירי אתה רבי שמעון ואשירי חלקך וחלק החברים

החיים עמך פי נגלה לכם מה שלא נגלה לכל צבאות מעלה. (זוהר שם דף כ"ד ע"א).

שהיה רבי אלעזר מזיק במבטו, היה רבי שמעון אביו מרפא.

ב. פאשר ראה רבי שמעון מנשיי בנו, התחיל לדבר לבנו לכך לבנו, והמליץ על ישראל לאמר: "תבע בני! כי די לעולם אני ואתה שיתקנים בזכות שגינו".

ג. עוד נודעו לפנינו שראו בערב שבת בין השמשות, איש גזר רץ לביתו, וכידו שתי מבילות הבס. וישאלו אותו: "למה לך אותו שתי מבילות הבס?" אמר להם: "למרים ביה לזכור שבת". אמרו לו: "ויפוע עשית מהן שתי מבילות, ולא די לך שיהיו מבילה אחת?" אמר להם: "אחת בגג זכור ואחת בגג שמור".

ד. אחר רבי שמעון לבנו: "ראה פמה חביבין מצוות על ישראל! לכו הנה נבדוק מהם". ומאן והלאה נתלשבה דעתו ונבד לבו, ולא הוסיף יותר איש במבטו.

ה. רבי פנחס בן יאיר חותנו רבי שמעון שמע פי חתנו בא לביתו, הלך אליו לשלם פניו. רבי שמעון היה מלא פצעים מן החול שפסה את גותו י"ג שנים במערה, ועל ידי זה נחלש כל גופו, והלך למקרא לרחץ בקמי סבריא לחזק גותו ולהתקרא. ובה אליו שמה רבי פנחס חותנו.

ו. פאשר הלך רבי שמעון לרחץ בקמי סבריא, הלך עמו חותנו ויסוד את גותו בשמן זית לכפא את פצעי. ויהי פאשר ראה רבי פנחס את פצעי חתנו, לא יכל להתאפק מכך, פי נתמלא בחמנות עליו, ונפלו דמעות עיניו על גוף חתנו, ופאשר דמעות עינים מלווין הן קמי מלח, הרגיש רבי שמעון עקיצת הדמעות במקום הפצעים ונזאב לו. שאל רבי שמעון את חותנו: "למה חותני תבכה ותכנה פצעי גוי מדמעות

בפח בלי גזרה מן השמים. זאת אומרת שאין לנו לחשב שנלכדנו במערה רק על פי גזרת קיסר רומי, כי אם בלתי ספק, שכן גזר מן השמים, וסבת הדבר גלוי וידוע לפני הקב"ה, ואסור לנו להתרעם ולהתרהר אחר מדותיו". וכמו בתישבה דעתם ויחלו להלאה.

ה. גזר עליהם לחזור למערה

א. פאשר התחילו להתקרב יותר אל הישוב, ונעברו לפני שדה ויראו ונהגו יהודים חורשים בשדה וזורעים תבואה, ונתמחו עליהם ויאמרו בקעס: "מה עושים האנשים המושגעים הללו? מניחין עסק התורה, שהיא חיי עולם, ועוסקים בחיי שעה!" ובטביל חרון אפם כל מקום שנתנו עיניהם בקעס מדי נשכר, אז יצתה בת קול מן השמים ואמרה להם: "האם להתחריב עולמי וצאתם! חזרו למערכתכם". ובטביר זה היו מקבחים לחזר ולשוב לאותה המערה, ונשתתו שם עוד י"ב חדש.

ב. לאחר שנים עשר חדש נשאו יריהם לשמים ויאמרו: "אב הרהמן! הלא אף גם רשעים אין נשפטים בגיהנם יותר מן י"ב חדש, אם כן די לנו להיות נדונים במשפט הרשעים". תפלתם נתקבלה. שוב יצתה בת קול ואמרה: "צאו ממערכתכם". ויצאו שניהם מן המערה ללכת לביתם.

ו. איך יצאו לחפשי מן המערה

א. פאשר התקבצו פעם שנית אל הישוב, עוד לא נחה דעתו של רבי אלעזר, ולא יכל לסבל התנגדות האנשים מבית ישראל. פינו שבגזון היותו במערה, לא ידע דבר רק לעמול התורה, ולכן בקעט ששכח העמדות הגשמי של אנשי עולם הנה. ונבט עליהם בתפוחו וברגו, ונרם גזר הזכות לאנשים. וככל מקום

הקדמה לזוהר תתק"ס חלקים - מבצע "יחד כל ישראל"

ישראל הקדושים והטהורים ה'מה כלולים כל ששים רבוא נשמות בתוך ספר הזוה"ק, בדפנת רבינו הקדוש הרמח"ל זי"ע באגרותיו. ולכן כל אחד יטמין עצמו בספר הזוהר הק' במיוחד בדורנו דרא בתראה ודור אחרון. ובזה (זה חלק ג') דף קנ"ג: ברעיא מהימנא כתב דהוא "תיבת נח" שמציל מפני המבול הנורא. ולזה תקן הרמח"ל זי"ע דיקבצו את כל ישראל ללמוד זוה"ק ובזה יתבטלו כל הגזרות – ויצמחו הישועות בצמיחת קרן דוד במהרה. (ועין בספר זכותא דרשב"י).

כתב בשדי חמד (מערכת מ' סוף כלל קצ"ח) וז"ל: מצוה שעושים אותה הרבה בני אדם בשתפנות, כל אחד נוטל שכר כאילו עשה כולה לבדו, ומטעם זה נוהגים כל בית ישראל לעשות חבורת ש"ס ומחלקים הש"ס בין כמה בני אדם, שכל אחד לוקח מסכת אחת, ועושים סיום פעם אחת בשנה, וכן חבורות שחלקו ביניהם ללמוד סדר משניות, ושורת הדין נותנת שיטול כל אחד ואחד שכר כאילו למד הש"ס כולו, עכ"ל. – שמחת סיום ספר הזהר: הרבי רבי ברוך נכד הבעל שם טוב זיע"א, נהג בכל שנה ושנה ביום ל"ג בעומר לעשות סיום ספרי הזהר הקדוש, ואחר הסיום לקח הספר הזהר בידי קדשו ורקד כמה שעות, ואחרי רקודין דקדשה משמחת היום ומשמחת התורה נשק בפי קדשו את ספר הזהר ואמר בזה הלשון, "איך קען דרך, און דו קענסט מיר" [פירוש: אני מכיר אותך, ואתה מכיר אותי]. (טעמי המנהגים).

קריאת גדולי ירושלים בשנת תרפ"א: מעלת למוד הזהר הקדוש אשר הוא מבטל כל מיני פרעניות וגזרות קשות ורעות ומותנא וחרבא ובזה מעלמא... לשקד על למוד הזהר לגמור בארץ ובחוצה לארץ אלף סיומים... וברור כי גם אנשי חוץ לארץ יעלה הלמוד שלהם עם אנשי עיר הקדש במסלת בית קדש הקדשים בסוד כל ישראל ערבים זה בזה, ונכנס לשנה חדשה שנת גאלה וישועה ברחמים על עמו ישראל ועל כל העולם כולו... סיום זהר לעלוי מזל עם ישראל ולבטל כל הצרים אותם עליונים ותחתונים, ויפר עצת אויבינו ויקלקל מחשבותם ולא תעשינה ידיהם תושיה, וישראל ישכן לבטח ונראה בנחמת ציון, ובמהרה יתקיים "וקראתם דרור בארץ" אב"ר.

הלומדים בחבורה – כל אחד כמה דקות ומשתתפים ומתאחדים ברצונם, עולה להם לפולם שלמדו כל הזוה"ק, וכך נוכל בשבע דקות לעשות סיומי זוהר לאלפים, ויתקיים בנו דברי הנביא ישעיה (פרק ס' כ"ב) "הקטן יהיה לאלף" שאפילו בדורנו הנמוך – יוכל להחשב לשר האלף, ששים כל הזוה"ק, ובפלא יועץ (ערך רבים) כתב: וכמה מעלות טובות לתורה דרבים ותפלה דרבים וכל מצוה הנעשית ברבים, הנה כי בן ראוי לכל אדם להתחבר עם יראי ה' וחושבי שמו ולקיים מאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קי"ט ס"ג) "חבר אני לכל אשר יראוך". עכ"ל.

על סיום "כל ספר הזהר" בגירסא מצינו מנהג ישראל לעשות אז סעדת מצוה ולפטור בכורים מתענית בערב פסח. (ספר דרך ארץ מנהגי יהודי ארם צובה חלק א' עמוד כ"ז). (ועין בשו"ת פרחי כהונה חלק אר"ח סי' י"ג)... וממילא כל שכן בלמוד הזוהר

עלינו לשמוח בסיום למודו, שזכות לימוד הזוהר הוא הדבר היחיד להוציאנו מעבדות לחרות כנזכר בזוהר הקדוש, ועוד שהזוהר מלא על גדולתו ממשניות, ובכלל מסכתות נחשב, וזה הוא בכלל סעודת מצוה, עכ"ד.

ובספר תולדות קול יהודה (אות ל"ג) איתא עובדא: דפעם אחת ביומי דאב קודם היום עשה סעודת סיום ואכלו בשר, ושאלו אותו על מה עשה סיום, והשיב כי סים את הספר הקדוש עשרה מאמרות להרמ"ע מפאנו ז"ל, וכן במנהגיו (שם אות קכ"ט), פעם אחת במוצאי תשעה באב אכל בשר, ואמר שיש לו סיום על ספר פרי עץ חיים (להאר"י הקדוש), ע"כ. ובספר סוד ה' מבאר: ועל פי דברי הפסא מלך והבן איש חי ועוד – מעלת הלמוד בזוה"ק, שהלמוד ממש נתהפך לאיש חדש וטהור, ומתמלא שמחה בכל רגע בלומדו, ובוודאי בסיים כל חלק, כמו ספר התיקונים, זהר על התורה, וזוהר חדש, עלינו לשמוח ולעשות סעודה גדולה על כל חלקי הזוהר ובוודאי על האדרא הקדושה שבלמוד האדרא הקדושה זוכה שהרשב"י בכבודו ובעצמו בא מעטר כמלך ויושב ומקשיב בקולו בשלומד האדרא.

כתב המקבל הקדוש רבי אברהם אזולאי זי"ע א זקנו של החיד"א בשם המקבל הרב אברהם גלאנטי זי"ע, בספרו "אור החמה" על ה"אדרא דמשפנא" (שבפרשת משפטים דף קכ"ג ע"ב), וזה לשון קדשו: אפילו עוד היום אחר שנפטר רשב"י מבינינו, כל זמן שאנו עוסקים בדברי האדרא, "אתער" בא רבי שמעון מעטר כמלך בעטרותיו בראש, ויושב בגוון, עכ"ל. האם יש שמחה גדולה מזו, על כן ראוי לעשות סעודת מצוה. ובוודאי כאשר יבקש ויתפלל בזכות הרשב"י תתקבל תפלתו ותעשה בקשתו, ומבאר בכתבי האר"י (שער הפסוקים, שיר השירים): "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני": ראשי תבות ח' בירים מ' קשיבים ל' קולך ה' שמיעני, הוא חמלה, כמו שדרשו בזוהר בפרשת שמות (דף י"ב ע"ב), על פסוק והנה נער בוכה ותחמל עליו וגו', והבן זה, עכ"ל. ובזהר שם בארו שהשכינה חומלת כאשר חוזרים בתשובה, שקודם קטרגה מדת הדין על בטול תורה, וכאשר חוזרים בתשובה ומתקנים, מיד חומלת השכינה הקדושה, ונשמעת התפילה ועל דרך דברי האר"י כאשר משתף עצמו עם הציבור בלמודו, אז מעורר את השכינה הקדושה לחמל עליו ולשמע תפלתו ולעשות בקשתו לטובה. ובאור החיים הקדוש כתב דגואל הראשון הוא גואל האחרון כמו שאמרו בזוה"ק מ'ה ש'היה ה'א – ראשי תבות משה – שיהיה, שהוא הגואל האחרון. (אפשר לרמז דהרשב"י נשמת משה ובזכותו נגאל), ואין משה רבינו ע"ה מוסר התורה רוצה לגאול עם של בטלנים, עכ"ד האור החיים הקדוש זי"ע א. ובזה"ק קראו למי שלא לומד סודות התורה ולכלל הפחות למוד בקריאה זוה"ק, עם הארץ, ובגללו מתעבב הגאולה רח"ל. על כן פלנו צריכים להתחזק ולהתאחד בלמוד הקדוש הזה. וברוך ה' שזכינו בדרךנו להתחבר כלל ישראל עם "מפעל הזוהר העולמי" העובד ללא לאות ללא מטרות רוח, ולקח על שכמו משא ועול החובות למען הקים השכינה הקדושה ולשמוח לאבינו שבשמים – על כן אחי! כל אחד יכלל בלמוד הנשגב הזה למען פדות השכינה הקדושה ולמען פדות נפשנו ופדות עמו ישראל בקרוב בימינו ברחמים, אכ"ר.

תפלה קדם למוד האהר הקדוש

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקבדך ובהשתחויה, שנקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול כזה. על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מכדילים בינינו לביניך. ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכוננו לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כרחי נוח. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריה אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים זמירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה: (תפלה מהאר"ל)

לשים יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, ליחדא שם יוד כ"י בוא"ו כ"ן ביהודא שלים, על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל לאקמא שכינתא מעפרא, ולעלוי שכינת עוינו אם הבנים שמחה. הריני מקשר עצמי בלימוד הקדוש הזה בנשמות כל התנאים והצדיקים הפתובים בזוהר הקדוש ובראשם התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו. ועל ידי זה תתקיים תפלת דוד המלך עליו השלום (תהלים סא, ד-ה) כי היית מחסה לי מגדל עז מפני אויב. אגורה באהלה עולמים אחסה בסתר כנפיה סלה. ואזפה שבלימודינו זה יהיו שפתותיהם דובבות בקבר, למען שמו באהבה לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. ובהדין ספרא ספר האהר, יפקון ישראל מן גלותא ברחמי, יראה אל עבדיך פעלה והדרה על בניהם. ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו (תהלים צ, טז-יז). (סוד ה')

תפלה לרפואות וישועות

הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעה כמזה, והריני אוהב כל אחד מבני ישראל כנפשי ומאדי, והריני מזמן את פי ללמוד בספר הזהר הקדוש לזכות ... כב"פ (וכאן יפרט בקשתו) [לרפואות...] [ישועות ...] [לבנים ...] השם ישלח דברו יחזקהו [וירפאהו ברפואת הנפש ורפואת הגוף ברמ"ח אבריו ושם"ה גידיו בתוך שאר חולי ישראל וארצה ימיו ושנותיו בנעימים] [ויזשיעהו בדבר ישועה ורחמים ...] אמן סלה.

לאורם נלך

פָּרָק ו

חֲלָסִי הַזֹּהֵר

א) זֶהֱרַע עַל הַתּוֹרָה

א. חֲלָק זֶה מִדְּפֶס בְּשִׁלְשָׁה פָּרָקִים: כִּרְךְ, א' - עַל סֵפֶר בְּרָאשִׁית; כִּרְךְ ב' - עַל סֵפֶר שְׁמוֹת וְכִרְךְ ג' - עַל סֵפֶר לֵוִי וְנִקְרָא, בַּמִּדְבָּר, דְּבָרִים.

ב. בְּרָאשׁ חֲלָק זֶה, בַּכִּרְךְ הַרְאשׁוֹן - זֶהֱרַע עַל סֵפֶר בְּרָאשִׁית - מִדְּפֶסֶת "הַקְדָּמָת סֵפֶר הַזֹּהֵר" (מִן דָּף א' ע"א עַד דָּף י"ד ע"ב), לְאֲחֵרֵי הַקְדָּמָה זוּ פֶּרֶשׁ הַזֹּהֵר עַל רֵב פִּרְשִׁיּוֹת הַתּוֹרָה. בְּסֵפֶר בְּרָאשִׁית יִשְׁנוּ זֶהֱרַע עַל כָּל פִּרְשִׁיּוֹת חֲמִשָּׁה זֶה, וְכֵן בְּסֵפֶר שְׁמוֹת וּבְסֵפֶר לֵוִי וְנִקְרָא. עַל סֵפֶר בַּמִּדְבָּר חֲסֵר זֶהֱרַע פִּרְשִׁיּוֹת הַאֲחֵרוֹנוֹת שֶׁבְּחִמְשָׁה זֶה: מִשּׁוֹת [א] פִּי לְפָרֶשֶׁה זוּ יֵשׁ קָטַע קָטָן בְּדָף רנ"ט ע"ב) וּמִקֵּצוֹ, וּבְסֵפֶר דְּבָרִים חֲסֵר זֶהֱרַע עַל פִּרְשִׁיּוֹת: דְּבָרִים, רָאָה, פִּי תְבוֹא, נִצְבִּים, וְזֹאת הַבְּרָכָה.

1) סֵפֶר אֲדֻנִּיּוֹתָא

ב. "סֵפֶר" קָטָן זֶה, בְּן שִׁלְשָׁה דָּפִים (ח"ב דף קע"ו ע"ב - קע"ט ע"א), שֶׁשְּׁמוֹ - "סֵפֶר אֲדֻנִּיּוֹתָא" - מַעֲיֵד עַל חֲשִׁיבוֹתוֹ וְיַחְדוּל, הוּא מִן הַמְקוֹרוֹת הַחֲשׁוּבִים בְּיִתֵּר וְהַתְמַצִּיטִּים בְּיִתֵּר שֶׁבְּסֵפֶר הַזֹּהֵר בּוֹ נִמְצְאוּ סִדּוּרוֹת תּוֹרַת הַסּוּד בְּרָמּוּם דָּקִים וְנִמְקָמִים.

בְּחִיצוֹנוֹתָיו הוּא פֶּרֶשׁ לְפָסוּקִים מְרֻבָּזִים בְּכִרְשֵׁת בְּרָאשִׁית (וְאַחַר זֶהֱרַע מִדְּרֹכַת קְרִימָה נִדְפֶס הוּא בְּכִרְשֵׁת בְּרָאשִׁית), וְכֵן חֲמִשָּׁה פָּרָקִים, וּבְכִימִיּוֹתָיו הוּא מְכִיל, עַל-פִּי עֲדוּתוֹ שֶׁל רִשְׁבִּי, אֶת הַסִּידוֹ שֶׁל תּוֹרַת הַשְּׁפָלָה שֶׁנִּתְפָּרֶשֶׁה בְּהַרְחָקָה בְּסֵפֶר הַזֹּהֵר וּבְסֵפֶר הַשְּׁפָלָה שֶׁלֹּאֲחֵרָיו. ב. וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שֶׁל רִשְׁבִּי שְׁלוֹם בּוֹגָלוֹ בְּפֶרֶשׁוֹ הַדְּרַת מִלֶּךְ:

רִשְׁבִּי ז"ע אָמַר (זֶהֱרַע דָּף קע"ו ע"א): סֵפֶר אֲדֻנִּיּוֹתָא, חֲמִשָּׁה פָּרָקִים אֵינוֹ, דְּכֻלְיָן בְּהִיבֵל רַב וְטִלְיִין כָּל אֲרָצָא.

רִשְׁבִּי חֲזַקְיָה בַּר רַב, רִשְׁבִּי חִנָּא, רִשְׁבִּי יוֹסִי וְרִשְׁבִּי יִיסָא.

לְאַחֲרֵי פְתִיחַת הַדְּרוֹשׁ בְּפִי רִשְׁבִּי, קָמִים הַתַּקְמִים, הָאֶחָד אַחֵר חֲבֵרוֹ, וְדוֹרְשִׁים בְּסוּד הָאֲלָפוֹת, בְּאֲשֶׁר רִשְׁבִּי מְשַׁלֵּם וּמוֹגִים עַל דְּבָרֵיהֶם.

ג. עֲשָׂנוּ שֶׁל הַדְּרָשׁוֹת בְּחֲלָק זֶה בָּאוֹת לְבִאֵר אֶת דְּבָרֵי ה"סֵפֶר אֲדֻנִּיּוֹתָא", מְשַׁמֵּשׁ לְחֲלָק זֶה מַעֲיֵן "מִשְׁנָה" בְּחֵס לְאֶמְרָא. וְלָזֶה עֲלֵמִים נִמְצְאוּ בְּ"אֲדֻנִּיּוֹתָא" רִשְׁבִּי לְשׁוֹן "הַסֵּפֶר אֲדֻנִּיּוֹתָא" בְּקִסְמִים לְהַסְבִּיחַ שֶׁל חֲמִי הָאֲדֻנִּיּוֹתָא.

ד. בְּסִימוֹ שֶׁל ה"אֲדֻנִּיּוֹתָא" נִמְצְאוּ שְׁלֹשָׁה מִן הַתַּקְמִים, רִשְׁבִּי יוֹסִי בַּר יַעֲקֹב, רִשְׁבִּי חֲזַקְיָה וְרִשְׁבִּי יִיסָא, בְּדִלְעִיל פָּרָק כ"ד סִיעִי ד' אוֹת ז'.

3) אֲדֻנִּיּוֹתָא וּזְטָא

ה"אֲדֻנִּיּוֹתָא וּזְטָא" נִמְצְאוּ בְּזֶהֱרַע ח"ג פְּרָשִׁת הַאֲזִינוּ (מִן דָּף רפ"ו ע"ב עַד דָּף רצ"ו ע"ב), וְנִקְרָא "אֲדֻנִּיּוֹתָא וּזְטָא" שֶׁפֶּרֶשׁוֹ: הַכְּנוּס הַקָּטָן, לְהַבְדִּיל מִן הַכְּנוּס הַגָּדוֹל - "אֲדֻנִּיּוֹתָא רַבָּא". בְּ"אֲדֻנִּיּוֹתָא וּזְטָא" נִתְפָּסוּ שׁוֹב הַתַּקְמִים בְּפִי חֲבִירוֹתוֹ שֶׁל רִשְׁבִּי, וְהַפֶּסֶם שֶׁבֵּינֵם בְּמִסְפָּה לְאַחַר פְּתִיחַת בְּ"אֲדֻנִּיּוֹתָא" הַשְּׁוֹדֶמֶת - "אֲדֻנִּיּוֹתָא רַבָּא" - שֶׁל שְׁלֹשָׁה מִן הַתַּקְמִים הַנִּזְכָּרִים.

בְּ"אֲדֻנִּיּוֹתָא" זוּ זֻכִּים הַתַּקְמִים מִדִּישָׁא לְשִׁמְעָה תּוֹרָה מִרִשְׁבִּי, שֶׁתַּקְנָה, סוּפֹם הַדְּבָרִים שֶׁהַתַּקְמִים בְּ"אֲדֻנִּיּוֹתָא רַבָּא".

4) רַבָּא מְהִימָנָא

א. הַסֵּפֶר "רַבָּא מְהִימָנָא", שֶׁהוּא ה"סֵפֶר" הַגָּדוֹל בְּיִתֵּר הַגָּלָל בְּסֵפֶר הַזֹּהֵר, הוּא מִה שֶׁלְּמִדּוֹ וְגָלָה מִשְׁנֵה רִשְׁבִּי, הַרְשָׁה נֶאֱמָר, לְרִשְׁבִּי וְהַתַּקְמִים דִּילִיָּה, שֶׁלְּגָלָה תַּנְאִים וְאַמּוּרָאִים, בְּכְנוּס תַּקְמִים מְהִימָנָא, שֶׁהַתַּקְמִים

פֶּרֶשׁ, אֵלּוּ חֲמִשָּׁה פָּרָקִים כִּרְשִׁים כָּל חֲכָמַת הַשְּׁפָלָה - פִּי סֵפֶר אֲדֻנִּיּוֹתָא הוּא מוֹשֵׁט מְחִזִּיק אֶת הַמִּדְבָּרָה, לְשׁוֹן קָצֵר בְּחִקְמָה נִפְלְאָה וּמִפְלָאָה. (הַדְּרַת מִלֶּךְ לְסֵפֶר אֲדֻנִּיּוֹתָא סוּף פ"א)

ג. הַנִּסְיוֹן הַרְאשׁוֹן לְפָרֶשׁ אֶת "סֵפֶר אֲדֻנִּיּוֹתָא" נִעֲשֶׂה בְּ"אֲדֻנִּיּוֹתָא" - אֲדֻנִּיּוֹתָא רַבָּא וְאֲדֻנִּיּוֹתָא וּזְטָא. לְסֵפֶר קָטָן זֶה נִקְרָא מִסֵּפֶר פֶּרֶשִׁים, (שֶׁפֶּרֶסֶם הוּא פֶּרֶשׁ הַנֶּבִיא וְיִלְיָא וְהוֹרֹדְטָא-תַּק"פ) "שֶׁשׁ לְדוֹד" לְכַפִּי דוֹד (לְרִשְׁבִּי) מְכַלֵּב הַפֶּרֶשִׁים הַכּוֹלָלִים לְזֶהֱרַע הַכּוֹלָלִים גַּם פֶּרֶשׁ לְסֵפֶר אֲדֻנִּיּוֹתָא הַנִּמְצָא בְּגוֹף סֵפֶר הַזֹּהֵר.

ד. יֵשׁ הַתַּקְמִים אֶת "סֵפֶר אֲדֻנִּיּוֹתָא" לְעֵקֶב אֲבִינוּ, אֲמָנִים הָרַב הַקְדוֹשׁ מְשַׁמְרָאֲנָא בְּסֵפֶר "זֶהֱרַע ח"י" בְּתַב, וְז"ל:

סֵפֶר אֲדֻנִּיּוֹתָא חֲבִירוֹ רִשְׁבִּי... וְסִדְרָם מְכַבְרִיתוֹת שֶׁהִיוּ מְכַבְּלוֹת לְתַנְאִים מְהִיר סִינִי מִימּוֹת מוֹשֶׁה, כְּעִין שֶׁפֶּסֶד רִשְׁבִּי הַקְדוֹשׁ שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנֵה מוֹשֶׁה שֶׁהִיוּ שְׁנוּיִת מִשְׁדָּמֶת דָּנָא. (זֶהֱרַע ח"י, בְּקִסְמִים פֶּרֶשׁוֹ לְסֵפֶר צ')

2) "אֲדֻנִּיּוֹתָא רַבָּא-הַכְּנוּס הַגָּדוֹל"

א. ה"אֲדֻנִּיּוֹתָא רַבָּא" נִמְצְאוּ בְּזֶהֱרַע ח"ג פְּרָשִׁת נִשְׂא (מִן דָּף קכ"ו ע"ב עַד דָּף קמ"ה ע"א), וְנִקְרָא "אֲדֻנִּיּוֹתָא רַבָּא", שֶׁפֶּרֶשׁוֹ: הַכְּנוּס הַגָּדוֹל. "אֲדֻנִּיּוֹתָא" הוּא מְקוֹם מוֹשֵׁב הַתַּקְמִים, בְּכִרְךְ כָּל גִּלְגּוֹל עֲגָלָה, וְהַתַּקְמִים הַגָּדוֹל "רַבָּא" בֵּא כְּפִי לְהַבְדִּיל מִן הַכְּנוּס הַיִּתֵּר קָטָן - "אֲדֻנִּיּוֹתָא וּזְטָא" - שֶׁהַתַּקְמִים מְאַחֵר יוֹתֵר, שָׁבוּ וְנִכְחוּ פָּחוֹת תַּקְמִים, בְּדִלְעִיל.

ב. בְּ"אֲדֻנִּיּוֹתָא רַבָּא" בֵּא תַאֲוֵר דִּיוִּנְיָהִם שֶׁל תַּשְׁמָע מִהַתַּקְמִים שֶׁל רִשְׁבִּי שֶׁמַּעֲנֵן בְּן יוֹחָנָן, שֶׁהַתַּקְמִים יַחַד עֲמָו לְרוֹן בְּסוּדוֹת הַגָּדוֹלִים וְהַעֲמָקִים שֶׁל הַשְּׁפָלָה. הַתַּשְׁמָע הֵם: רִשְׁבִּי אֶלְעָזָר בֶּנִּי, רִשְׁבִּי אֶבְיָה, רִשְׁבִּי יְהוֹדָה, רִשְׁבִּי יוֹסִי בַּר יַעֲקֹב, רִשְׁבִּי יַעֲקֹב, רִשְׁבִּי יִיסָא, רִשְׁבִּי חֲזַקְיָה וְרִשְׁבִּי יוֹסִי.

אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרֵחַ הוּא שֵׁם.
שֶׁהוֹלֵךְ אֵלָיו לְהַאִיר עָלָיו, וְנוֹטֵל
אֶת כָּל הָאוֹרוֹת וְכוֹנֵס אוֹתָם
אֵלָיו.

וְהֵינּוּ כְמוֹ שֶׁשָּׂנִינוּ שֶׁהַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְנִיחַ תְּפִלִּין, (ס"א וְלִמְדֵנוּ,
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנִיחַ תְּפִלִּין, שְׂכִיבוֹ נִשְׁכֵּב ה'
בִּימֵינוּ וּבִירוּעַ עֵזוֹ. וְשָׁנִינוּ, יְמֵינוּ - זוֹ הַתּוֹרָה, שְׂכִיבוֹ
בִּימֵינוּ אֵשׁ דֵּת לָמוֹ. וּבִירוּעַ עֵזוֹ - אֵלּוֹ תְּפִלִּין. וְכֵלָם
נִטֵּל יַעֲקֹב וּמֵאִפָּס לְעַד מַעֲרֵב. וְלִהְיוֹת אוֹסֵפֶת
לְכִסּוּף כָּל אוֹתָם הָאוֹרוֹת וְהַצִּיּוֹת שֶׁנוֹטֵל יַעֲקֹב,
שֶׁהוּא נוֹתֵן לָהּ וּמוֹאִיר לָהּ, וְזֶה שֶׁשָּׂנִינוּ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְנִיחַ תְּפִלִּין מִשּׁוֹם שֶׁנוֹטֵל אֶת כָּל
הַתְּתָרִים הָעֲלִיּוֹנִים, וְיָמֵי הֵם?
הַסּוּד שֶׁל הָאֵב הָעֲלִיּוֹן וְסוּד הָאֵם
הָעֲלִיּוֹנָה, וְהֵם הַתְּפִלִּין שֶׁבְּרָאשׁ,
כְּמוֹ שֶׁשָּׂנִינוּ, כִּהֵן גְּדוֹל נוֹטֵל
בְּרָאשׁ. וְאַחֵר שֶׁנוֹטֵל הָאֵב וְהָאֵם,
נוֹטֵל הֵימִין וְהַשְּׂמָאל, וְנִמְצָא
(שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) שֶׁנוֹטֵל הַכֹּל.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תַּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל
נוֹטֵל הַכֹּל, וְכִשְׁנוֹמֶשְׁכֶּת כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל לְמַעְלָה, נוֹטֵלֶת אֵף כָּאֵן
הַכֹּל, עוֹלָם הַזָּכָר שֶׁל הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְכֵן עוֹלָם הַנְּקֵבָה שֶׁל
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כְּמוֹ שִׁיּוּצֵאִים
כָּל הָאוֹרוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי
גַם נוֹטֵל הַכֹּל הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהָיָה
זֶה כְּמוֹ זֶה, וּמִשּׁוֹם כִּי בָּאָר שָׁבַע
זֶה הַיּוֹבֵל, בָּאָר (שָׁבַע) זֶה הַשְּׂמָטָה.
(שֶׁתִּירֵי זֶה כְּמוֹ זֶה) (הַכֹּל לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא)
וְהַשְּׂמָטָה (הַזֶּה) אֵינוֹ מֵאִיר אֶלָּא מִן
הַיּוֹבֵל, (וְהוּא נוֹטֵל לְחוּץ הָאוֹרוֹת וּמְכַסֵּה תוֹךְ
הַשְּׂמָטָה) וּמִשּׁוֹם כִּי וַיֵּצֵא יַעֲקֹב
מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, זֶה
הַמַּעֲרֵב שֶׁהִיא הַשְּׂמָטָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיֵּצֵא יַעֲקֹב
מִבְּאֵר שָׁבַע - זֶה הַמַּעֲרֵב, שְׁנַת
הַשְּׂמָטָה. וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה - זֶה שְׁנַת
הָעֲרָלָה, מִשּׁוֹם שֶׁיֵּצֵא מִרְשׁוֹת
הַקְדָּשָׁה לְרְשׁוֹת אַחֲרֶת, שֶׁהִיא
בּוֹרַח מֵאֲחִיר, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרָר.

כְּרִסְיָא דִּילִיָּה, אֶתֶר דְּשִׁרְיָא עֲלִיָּה, הָדָא הוּא
דְּכֶתִיב, (קֹהֶלֶת א) וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרֵחַ הוּא
שֵׁם, דְּאֲזִיל לְגַבְיָהּ לְאַנְהָרָא עֲלִיָּה, וְנָטִיל כָּל
נְהוּרִין וְכִנְשׁ לֹון לְגַבְיָהּ.

וְהֵינּוּ כְּמָה דְּתַנִּינָן, קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אָנָּה
תְּפִלִּי, (ס"א וְתַנִּינָן, קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אָנָּה תְּפִלִּין, דְּכֶתִיב,

(ישעיה סב) נִשְׁבַּע יי בִּימֵינוּ וּבִירוּעַ עֵזוֹ. וְתַנִּינָן יְמֵינוּ דָּא תּוֹרָה, דְּכֶתִיב
בִּימֵינוּ אֵשׁ דֵּת לָמוֹ. וּבִירוּעַ עֵזוֹ אֵלּוֹ תְּפִלִּין. וְכֵלָהּ נִטֵּל יַעֲקֹב, וּמִכְנִישׁ
לְגַבִּי מַעֲרֵב, וְסִיחָרָא כִנְשׁ לְכֶתֶר כָּל אֵינוֹן נְהוּרִין וְכִנְשִׁין דְּנִטֵּל יַעֲקֹב,
דְּאִיהוּ וְהִיב לָהּ וְאַנְהָרָא לָהּ, וְהֵינּוּ דְּתַנִּינָן קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אָנָּה תְּפִלִּין)
בְּגִין דְּנִטֵּיל כָּל כְּתָרִין עֲלָאִין, וּמֵאֵן נִינְהוּ,
רְזָא דְּאַבָּא עֲלָאָה, וְרְזָא דְּאַמָּא עֲלָאָה. וְאֵינוֹן
תְּפִלִּין שֶׁבְּרָאשׁ, כְּמָה דְּתַנִּינָן כִּהֵן גְּדוֹל נוֹטֵל
בְּרָאשׁ. וְלְכֶתֶר דְּנִטֵּיל אָבָא וְאַמָּא, נִטֵּיל
יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, וְאַשְׁתַּכַּח (דְּקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא) דְּנִטֵּיל
כָּלָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תַּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל נִטֵּיל כָּלָא,
וְכֵד אֶתְמַשְׁכָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְעִילָא,
נִטֵּלָא אוּף הָכִי כָּלָא, עֲלָמָא דְּדִכּוּרָא דְּקֹדֶשׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְכֵן עֲלָמָא (דף קמו ע"ב) דְּנוּקְבָא
דְּקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּנִפְקִי כָּל נְהוּרִין
מֵהָאֵי עֲלָמָא, הָכִי נִמִּי נִטֵּיל כָּלָא הָאֵי עֲלָמָא.
דְּהָא דָּא כְּגוּוֹנָא דָּא, וּבְגִין כִּי בָּאָר שָׁבַע דָּא
יּוֹבֵלָא, בָּאָר (שָׁבַע) דָּא אִיהִי שְׂמָטָה. (דְּהָא דָּא כְּגוּוֹנָא
דָּא) (כָּלָא לְקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא) וְשְׂמָטָא (דָּא) לָא נְהִיר אֶלָּא
מִיּוֹבֵלָא, (ס"א וְאִיהוּ נִטֵּיל כָּל נְהוּרִין וְהִיב לָנוּ שְׂמָטָה) וּבְגִין
כִּי (בְּרַאשִׁית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ
חֲרָנָה, דָּא מַעֲרֵב דְּאִיהִי שְׂמָטָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע, דָּא
מַעֲרֵב, שְׁנַת הַשְּׂמָטָה. וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, דָּא
שְׁנַת עֲרָלָה. בְּגִין דְּנִפְקִי מִרְשׁוֹ קֹדֶשׁא לְרְשׁוֹ
אַחֲרָא, דְּהִיָּה עֲרִיק מֵאֲחִיר, כְּמָה דְּאֶתְמָר.

תוספתא

תוספתא

בְּנֵי עֵלְמָא, רְחִימֵי עֲלָאָה, הוֹרְמָנָא דְבוֹרֵיִרִי, קְרִיבֵי שְׁמַעֵי. מֵאֵן חֲפִימָא בְּכוֹ, מֵאִירִי דְעִיגִין בְּסוֹכְלִתְנֹו, לִיתִי וְלִיגְדַע. בְּשַׁעְתָּא דְרִישָׁא הוֹרָא נְטִיל תַּלְת אַתְוֹן וְגַלִּיף לֹון בְּגִלּוּפָא בְּגִלּוּפִין, חַד א', חַד י' וְחַד י', וְאַתְגְּלִיף אִי"ן, א' רִישָׁא עֲלָאָה דְכָלָא, טְמִירָא דְכָל טְמִירִין. י' סְלִיקוּ דְרַעוּתָא הָוִי, אֲשַׁתְּכַלֵּל מְרִישָׁא לְעִילָא וְנַחַת לְתַתָּא, נָפֵק וְאַפִּיק תַּלְתִּין וְתָרִין שְׁבִילִין, עַד דְאַתְגְּלִיפוּ בֵּין אַבְגֵי יָקָר דְמַתְלַהֲטֵן. וְאַתְקַשְׁרוּ בְּאוֹת נו"ן דְאִיהוּ דְכָר וְנוֹקְבָא, תָּרִין רְחִימִין. קִשְׁוֹרָא תְּקִיפָא, בְּהוּ אֲשַׁתְּכַלְלוּ, וְשָׁמָא קְדִישָׁא בְּהוּ אֲתַקְשְׁרֵי, מְגִייהוּ אֲשַׁתְּפַח מְזוּנָא לְכָלָא (בְּהוּ), אֲשַׁתְּכַלְלוּ עֲלִמִין.

וְעַל דָּא אַתְגְּלִיף י' פְּשׁוּטָה, כָּלָלָא דְתָרִין, נ' כְּפּוּפָה נוֹקְבָא חֲדָא, י' דְאִיהוּ רַעוּתָא דְאַפִּיק שְׁבִילִין, בְּטַש בֵּין אַתְוֹן, וְעַבְד קִרְיָעָא דְעַקְב בֵּין תָּרִין רְחִינִין, וְאַטִּיל בִּינֵי שְׁיִיפֵי מְלוּלִי, עַד דְנַחַת לְהָאִי נ' דְאִיהוּ כְּפּוּפָה, וְחִבְרוּ לָהּ כְּחֲדָא, צָפוֹן וְדָרוֹם, לְבַתָּר אֲתַקְשְׁרוּ כְּחֲדָא. הָאִי נ' כְּפּוּפָה, בְּאֵר שְׁבַע אֲקָרִי. וְאַתְמַלִּי מִיַּעֲקֹב, לְאַשְׁקָאָה כָּל עַדְרֵי עָנָא. וְעַל דָּא וְיָצָא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. תוּ, מִבְּאֵר שְׁבַע לְעִילָא, דְהָא מִינָה נָפִיק, לְבַתָּר אָזִיל לְאַשְׁקָאָה לְחֲרָנָה, דְאִיהוּ בִּירָא דְלַתְתָּא, חֲרוֹן אָף ה', חֲרִב ה', דִּינָא, בִּי דִינָא, אֱלֹהִים. וְעַל דָּא (תַּהֲלִים ע"ט) אֱלֹהִים בָּאוּ גֻּוֹים בְּנִחְלָתָךְ. (עַד כֹּאן תּוֹסֵפְתָא).

וְכָר מְטָא לְבֵית אֵל, דְאִיהוּ בְּרִשׁוֹ קְדִישָׁא, מָה כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית כח) וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם. מֵאֵן מְקוֹם. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, דָּא הוּא מְקוֹמוֹ דְקֶאֱמָרֵן, דְכְּתִיב (קֹהֶלֶת א) וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוּאָף (זֹרֶחַ הוּא שָׁם). (בְּרַאשִׁית כח) וַיֵּלֶךְ שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ. כְּמָה דָּאֵת אָמַר שׁוּאָף זֹרֶחַ הוּא שָׁם, דְהָא בְּגִין לְאַנְהֲרָא לִיהָ קֶאֱתִיא.

וְכֹאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְבֵית אֵל, שְׁהִיא בְּרִשׁוֹת קְדִישָׁה, מָה כְּתוּב? וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם. מִי הַמָּקוֹם? רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, זֶהוּ מְקוֹמוֹ שְׁאֲמָרְנֹו, שְׁכַתוֹב וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוּאָף (זֹרֶחַ הוּא שָׁם). וַיֵּלֶךְ שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר שׁוּאָף זֹרֶחַ הוּא שָׁם, שְׁהִירִי הוּא בָּא כְּדִי לְהֵאִיר לוֹ.

בְּנֵי עֵלְמָס, אֶהוּבֵי עֲלִיוֹן, בְּחִירֵי הַמְּמַשְׁלָה, קָרְבוּ שְׁמַעֵי. מִי חָכָם בְּכֶם, בְּעִלֵי הַעֲיִנִּים בְּהַשְׁכֵּל, יָבֹא וְיָדַע. בְּשַׁעָה שֶׁהָרָאשׁ הִלְכָן נִטְלָ שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת וְחִקַּק אוֹתָם בְּחֻקֵּי הַחֻקִּיּוֹת, אַחַת א', אַחַת י', וְאַחַת י', וְנִחְקַק אִי"ן - הָא' הָרָאשׁ הָעֲלִיוֹן שֶׁל הַכֹּל טְמוֹן שֶׁל כָּל הַטְּמוּנִים, י' הוּא עֲלִיַת הַרְצוֹן, נִתְקַן מִן הָרָאשׁ לְמַעְלָה, וְיִרְדַּ לְמַטָּה. יָצָא וְהוֹצִיא שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים, עַד שֶׁנִּחְקְקוּ בְּאַבְגֵּים יְקָרוֹת שְׁלוֹהֲטוֹת, וְנִקְשְׁרוּ עִם הָאוֹת נו"ן, שְׁהִיא זָכָר וְנוֹקְבָה, שְׁנֵי אוֹהֲבִים. קָשֶׁר חֹזֵק, בְּהֶם נִתְקַנּוּ, וְהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נִקְשֶׁר בְּהֶם, מֵהֶם נִמְצָא הַמְּזוּן לְכָל [בְּהֶם], נִתְקַנּוּ הָעוֹלָמוֹת.

וְעַל כֵּן נִחְקַקָה י' פְּשׁוּטָה, הַכָּלֵל שֶׁל שְׁתֵּים: נ' כְּפּוּפָה נִקְבָה אַחַת, י' שְׁהִיא הַרְצוֹן שְׁמוּצִיא שְׁבִילִים הִכָּה בֵּין הָאוֹתִיּוֹת וְעָשָׂה אֶת הַרְקִיעַ שֶׁל יַעֲקֹב בֵּין שְׁתֵּי רִחוֹת, וְהִטִּיל בֵּין הָאֲיָבָרִים דְבוּרִים. עַד שֶׁיִּרְדַּ לְנִי, הוּא, שְׁהִיא כְּפּוּפָה, וְחִבְרוּ אוֹתָהּ יַחַד, צָפוֹן וְדָרוֹם, אַחֵר כֵּף נִקְשְׁרוּ יַחַד. הִנֵּי הַכְּפּוּפָה הוּא נִקְרָאת בְּאֵר שְׁבַע וּמַתְמַלֵּאת מִיַּעֲקֹב לְהַשְׁקוֹת אֶת כָּל עַדְרֵי הַצֵּאֵן, וְעַל כֵּן וַיָּצָא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. עוֹד, מִבְּאֵר שְׁבַע לְמַעְלָה, שְׁהִירִי מִמֶּנָּה יוֹצֵא אַחֵר כֵּף לְהַשְׁקוֹת אֶת חֲרָנָה, שְׁהִיא הַבְּאֵר שְׁלֹמָה, חֲרוֹן אָף ה', חֲרִיב ה', דִּין, בֵּית הַדִּין, אֱלֹהִים. וְעַל כֵּן אֱלֹהִים בָּאוּ גֻּוֹים בְּנִחְלָתָךְ. עַד כֹּאן הַתּוֹסֵפֶת.

וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם. לֹא כְתוּב
אֲבְנֵי הַמָּקוֹם אֲלָא מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם.
אֵלּוּ הֵם אֲבָנִים יְקָרוֹת מְרֻגְלוֹת
טוֹבוֹת שֶׁהֵן שְׁתֵּים עָשָׂר אֲבָנִים
עֲלִיוֹנוֹת, כְּפִתּוּב שְׁתֵּים עָשָׂר
אֲבָנִים. וְתַחַת אֵלּוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲלֶף
וּרְבּוּבוֹת אֲבָנִים פְּסוּלוֹת, וְכָלֵן
נִקְרְאוֹת אֲבָנִים, וּמִשּׁוּם כֵּךְ מֵאֲבְנֵי
הַמָּקוֹם וְלֹא אֲבְנֵי [הַמָּקוֹם], זֶה
הַמָּקוֹם שְׁאָמַר.

וַיֵּשֶׁם מִרְאשֹׁתָיו. מִרְאשֹׁתָיו שֶׁל
מִי? אֲלָא מִרְאשֹׁתָיו שֶׁל הַמָּקוֹם
הַהוּא. מָה זֶה מִרְאשֹׁתָיו? אִם
תֹּאמַר כְּמִי שֵׁשׁ פִּתּוֹת רִאשׁוֹ -
לֹא. אֲלָא מִרְאשֹׁתָיו - לְאַרְבַּעַה
[ראשׁ] צְדָדִים הָעוֹלָם. שְׁלֹשׁ אֲבָנִים
לְצַד צָפוֹן, וְשְׁלֹשׁ לְצַד מַעֲרָב,
וְשְׁלֹשׁ לְצַד דָּרוֹם, וְשְׁלֹשׁ לְצַד
מִזְרָח. וְהַמָּקוֹם הַהוּא עֲלִיָּהֶם
לְהִתְקַן בָּהֶם.

וַאֲזַי וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא. [וַיִּשְׁכַּב, י"ב
מְרֻגְלוֹת לְמִטָּה, וְכָל אוֹתָן הִרְגוּת שֶׁהֵן עַל הַמָּקוֹם
מִזֶּה חֲרֵי חַן כ"ב.] בֵּינָן שְׁנֵתְקַנָּה הַמִּטָּה,
שָׁכַב בָּהּ. מִי שָׁכַב בָּהּ? הַשֹּׁמֵשׁ.
וְעַל כֵּן כְּתוּב בְּיַעֲקֹב וַיֵּשֶׁב עַל
הַמִּטָּה, שֶׁהָיָה לוֹ רִאשִׁיָּה וְלֹא
לְאַחֵר. וְעַל כֵּן וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם
הַהוּא, וּמִשּׁוּם כֵּךְ כְּתוּב וַיִּזְרַח
הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד
לְפָנַי מִעֵרַת אֲפִיקוֹתָא. עֶבֶר אִישׁ
אֶחָד וּשְׁנֵי בָנִים עִמּוֹ, וְהָיָה אֶחָד
לְאַחֵר אוֹמֵר, חֲזָק הַשֶּׁמֶשׁ הַזֶּה
הוּא מַצֵּד הַדָּרוֹם, וְאֵין הָעוֹלָם
מִתְקַיֵּם אֲלָא עַל הָרוֹחַ, מִשּׁוּם
שֶׁהָרוֹחַ הִיא קִיּוּם הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל כָּל
הַצְּדָדִים, וְאֵלְמָלָא שֶׁהוּא עוֹמֵד
בְּשְׁלֵמוֹת, אֵין הָעוֹלָם יָכוֹל
לְהִתְקַיֵּם.

אָמַר לוֹ אַחִיו הַקָּטָן, אֵלְמָלָא
יַעֲקֹב, לֹא הִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. בֹּא
רֵא, בְּשַׁעֲרֵי שִׁיחָדוֹ בָּנָיו אֵת

אֶתְקַיֵּים עַלְמָא. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲרֵי דִיִּיחָדוֹ בָּנָיו יַחֲוּדָא דְלַעֲיָלָא,

וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם. (בְּרַאשִׁית כח) אֲבְנֵי הַמָּקוֹם
לֹא כְתוּב, אֲלָא מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם, אֵלִין
אֵינּוֹן אֲבְנֵי יָקָר, מְרֻגְלָאן טָבְאָן, דְּאֵינּוֹן
תְּרִיסָר אֲבָנִין עַלְאִין, כְּמָה דְכְּתִיב שְׁתֵּים
עָשָׂר אֲבָנִים, וְתַחוֹת אֵלִין תְּרִיסָר אֲלֶף,
וּרְבּוּוֹן, אֲבָנֵי פְסִילָן, וְכִלְהוּ אֲקֵרוֹן אֲבָנִין,
בְּגִין כֵּךְ מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם, וְלֹא אֲבָנֵי (כ"א הַמָּקוֹם)
דָּא הוּא מָקוֹם דְקָאָמַר.

וַיֵּשֶׁם מִרְאשֹׁתָיו, (בְּרַאשִׁית כח) מִרְאשֹׁתָיו דְמָאן.
אֲלָא מִרְאשֹׁתָיו דְהַהוּא מָקוֹם. מָאִי
מִרְאשֹׁתָיו. אִי תִימָא כְּמָאן דְשְׁוֵי תַחוֹת
רִישִׁיָּה, לֹא. אֲלָא מִרְאשֹׁתָיו, לְאַרְבַּעַה (כ"א
רִישׁוֹן) סְטָרִין דְעַלְמָא, תַּלְתַּת אֲבָנִין לְסְטָר
(דף קמח ע"א) צָפוֹן, וְתַלְתַּת לְסְטָר מַעֲרָב, וְתַלְתַּת לְסְטָר
דָּרוֹם, וְתַלְתַּת לְסְטָר מִזְרָח, וְהַהוּא מָקוֹם
עֲלִיָּהוּ, לְאַתְתְּקָנָא בָּהוּ.

וּבְדִין וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא. (בְּרַאשִׁית כח) (כ"א
וַיִּשְׁכַּב, י"ב מְרֻגְלָאן לְמִטָּה, וְכָל אֵינּוֹן דִּינִין דְּאֵינּוֹן עַל הָאִי
מָקוֹם הָאֵי אֵינּוֹן כ"ב), בֵּינָן דְאַתְתְּקָנָן עֶרְסָא, שְׁכִיב
בִּיהּ. מָאן שְׁכִיב בִּיהּ, שְׁמָשָׁא. וְעַל דָּא כְּתִיב
בְּיַעֲקֹב, (בְּרַאשִׁית מח) וַיֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה, דְּהָא לִיָּה
אֶתְחַזִּי וְלֹא לְאַחֲרָא, וְעַל דָּא וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם
הַהוּא. וּבְגִין כֵּךְ כְּתִיב, (קהלת א) וַיִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ
וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה יוֹתִיב יוֹמָא חַד קָמִי מַעֲרֵתָא
דְּאַפִּיקוֹתָא, אַעֲבַר חַד בֵּר נֶשׁ וְתִרִין
בָּנִין עִמֵּיהּ. וְהָיָה אָמַר חַד לְחַד, דָּא תְקַפָּא
דְשִׁמְשָׁא, מַסְטָרָא דְדָרוֹם אִיהוּ. וְעַלְמָא לֹא
אֶתְקִיִּים אֲלָא עַל רוּחַ, בְּגִין דְרוּחַ אִיהוּ
קִיּוּמָא שְׁלִימוֹ דְכָל סְטָרִין, וְאֵלְמָלָא דְאִיהוּ
קִיּוּמָא בְּשְׁלִימוֹ, לֹא יָכִיל עַלְמָא לְאַתְקִיִּימָא.
אָמַר לִיָּה אַחוּהָ זַעֲרִיא, אֵלְמָלָא יַעֲקֹב, לֹא
אֶתְקִיִּים עַלְמָא. תָּא חֲזִי,

היחוד שלמעה ואמרו (דברים ו)
שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד,
זהו השלמות העליונה להתיחד
ביחוד אחד, אי היחוד יעקב
אביהם, ונטל את ביתו, וישב בו
בחבור אחד עם האבות, להתיחד
זכר ונקבה יחד.

אמר רבי יצחק, אשתתף עמהם
ואשמע מה הם אומרים. פתח
אותו האיש ואמר, קומה ה'
למנוחתך אתה וארון ענך. קומה
ה' למנוחתך - כמי שאומר יקום
המלך לבית מנוחת משכנו.

שנים הם היו שאמרו קומה ה' -
משה ודוד. משה אמר, (במדבר י)
קומה ה' ופצו איבריך. ודוד אמר
(תהלים קלב) קומה ה' למנוחתך. מה
ההבדל ביניהם? אלא משה, כמו
מי שמצוה את ביתו הוא אמר.
משה צוה אותה להלחם קרב
כנגד שונאיו, ודוד הזמין אותה
למנוחה. כמו שמזמין לו את רבו,
מזמין את המלך והגבירה עמו.
זהו שכתוב קומה ה' למנוחתך
אתה וארון ענך, כדי שלא
להפרידם.

כהניך ילבשו צדק וחסידים ירננו.
מפאן למדנו, שמי שמזמין את
המלך, ישנה את מעשיו כדי לתת
שמחה למלך. אם דרך המלך
שמשמחים אותו בדינים פשוטים
- יסדר לפניו בדינים נכבדים
ושרים גדולים, ואם לא - זו לא
(משום) שמחת המלך.

בא ראה, דוד הזמין את המלך
והגבירה למנוחה, מה עשה? שנה
את בדיני המלך בשביל שרים
ונכבדים, ומי הם? שכתוב כהניך
ילבשו צדק וחסידים ירננו.
והחסידים ירננו? היה צריך להיות
לויך ירננו! שהרי הלויים הם
בדיני המלך, וכעת דוד שהזמין

ואמרו (דברים ו) שמע ישראל יי אלהינו יי
אחד, דא הוא שלימו עלאה, לאתיחדא
ביחדא חד. כדין אתחבר יעקב אבוהון
ונטיל ביתיה, ויתייב ביה בחבורא חדא עם
אבהו, לאתחברא דבר ונוקבא כחדא.

אמר רבי יצחק, אשתתף בהדייהו, ואשמע
מאי קאמרי. אזל בהדייהו. פתח

ההוא בר נש ואמר, (תהלים קלב) קומה יי
למנוחתך אתה וארון ענך. קומה יי
למנוחתך, כמאן דאמר, יקום מלכא, לבי
נייחא דמשכנייה.

תריין אינון הוו דאמרו קומה יי, משה
ודוד. משה אמר, (במדבר י) קומה יי
ויפוצו איבריך. ודוד אמר, קומה יי
למנוחתך. מאי איפא בינייהו. אלא משה
כמאן דפקיד לביתיה קאמר, משה פקיד
לה, לאגחא קרבא לקביל שנאוי. דוד זמין
ליה לנייחא, כמה דמזמין (ליה) למריה, זמין
למלכא ולמטרוניתא עמיה, הדא הוא
דכתיב, קומה יי למנוחתך אתה וארון ענך,
בגין דלא לאפרשא לון.

כהניך ילבשו צדק וחסידים ירננו. (תהלים קלב)
מפאן אוליפנא, דמאן דמזמין
למלכא, ישני (דף קמח ע"ב) עובדוי בגין למיהב
חדוה למלכא. אי ארחיה דמלכא דחדאן
ליה בדיחי הדיוטי, יסדר קמיה בדיחי
רופינוס ופרדשכי, ואי לאו, לאו איהו (בגין)
בדיחותא דמלכא.

הא חזי, דוד זמין ליה למלכא
ולמטרוניתא לנייחא, מה עבד, שני
בדיחי דמלכא, בגין רופינוס. ומאן גינהו,
דכתיב, (תהלים קלב) כהניך ילבשו צדק וחסידים

ירננו. וחסידים ירננו, לויך ירננו מיבעי ליה, דהא ליואי אינון בדיחי

אותו למנוחה, עשה את הכהנים והחסידים שיהיו הם ברחמי המלך.

אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד, איני רוצה להטריח עליך. [ואלו] [אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד, לא כך] אמר לו דוד, רבונני, [לא כך, אלא] כשאתה בתיכילך, אתה עושה רצונך. כעת שהזמנתי אותך, הדבר עומד ברצוני לקרב את אלו, שהם יותר חשובים, אף על גב שאין דרכם בזה.

מכאן למדנו, שמי שהוא בביתו, יסדר דרכו ומעשהו כרצונו. אם מזמנים אותו, יעשה את רצונו של מארחו כמו שמסדר עליו, שהרי דוד החליף לויים וסדר כהנים, והקדוש ברוך הוא הקים את הדבר כרצונו.

אמר דוד, בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך. הסדור שסדרתי לא ישוב אחר. אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד, חייך, אפלו בכלים שלי לא אשתמש, אלא בכלים שלך. ולא זו הקדוש ברוך הוא משם עד שנמנו לו אוצרות ומתנות, שכתוב נשבע ה' לדוד אמת לא ישוב ממנה מפרי בטןך אשית לכסא לך. בא רבי יצחק ונשק לו. אמר, אם לא באתי לדרך הזו אלא לשמע את זה - די לי.

פתח בן אחד שלו ואמר, ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, הינו שכתוב (בראשית ב) על פן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו. דבר אחר ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה - רמז כשיצאו ישראל מבית המקדש והגלו בין העמים, כמו שנאמר (איכה א) ויצא מן בת ציון כל הדרה, וכתוב גלתה יהודה מעוני וגו'.

מלכא. והשתא דוד דזמין ליה לנניחא, עבד כהני וחסידיו דליהווי אינון ברחמי מלכא.

אמר ליה קדשא בריך הוא, דוד, לא בעינא לאטרחא עלך. (אליו) [ג"א אמר ליה קדשא בריך הוא, דוד, לאו הכי] אמר ליה דוד, מארי [לאו הכי אלא], פד אנת בתיכילך, את עביד רעותך. השתא דזמיננא לך, ברעותי קיימא מלה לאקרבא אלין, דאינון חשיבי ותיר, אף על גב דלאו ארחייהו בהאי.

מכאן אוליפנא, דמאן דאיהו בביתיה, יסדר אורחיה ועובדיה פרעותיה. אי מזמנין ליה, יעביד רעותיה דאושפיזיה, כמה דמסדר עליו. דהא דוד אחלה ליואי וסדר כהני, וקדשא בריך הוא אוקים מלה פרעותיה.

אמר דוד, בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך סדורא דקא סדרנא, לא יתוב לאחורא. אמר ליה קדשא בריך הוא, דוד, חייך, אפילו במאנין דילי לא אשתמש, אלא במאנין דילך. ולא זו קדשא בריך הוא מתמן, עד דיהיב ליה נבזבזן ומתנן, דכתיב, (תהלים קלב) נשבע יי לדוד אמת לא ישוב ממנה מפרי בטןך אשית לכסא לך. אתה רבי יצחק ונשקיה, אמר אי לא אתינא להאי ארחא, אלא למשמע דא דיי.

פתח חד בריה ואמר, (בראשית כח) ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, היינו דכתיב, (בראשית ב) על פן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו. דבר אחר ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, רמז פד נפקו ישראל מבי מקדשא, ואתגלו ביני עממיא, כמה דאת אמר, (איכה א) ויצא מן בת ציון כל הדרה, וכתיב גלתה יהודה מעוני וגו'.

פֶּתַח אַחֲרָא זַעֲרִיא וְאָמַר, (בראשית כח) וַיִּפְגַּע
בְּמָקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֹּׁמֶשׁ וְגו',
מָאִי וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם, לְמַלְכָּא דְאָזִיל לְבִי
מְטְרוֹנִיתָא, בְּעֵי לְמַפְגַּע לָהּ וּלְבִסְמָא לָהּ
בְּמַלְיָן, בְּגִין דְּלֹא תִשְׁתַּכַּח גְּבִינָה פְהַפְקִירָא.
וְלֹא עוֹד, אֵלָּא דְאֶפִּילוּ אִית לִיה עֲרֶסָא
דְּדַהֲבָא, וּכְסוּתוֹתַי מְרַקְמָאן בְּאַפְלָטִיָּא,
לְמִיבַת בָּהּ. וְאִיְהִי מִתְקַנָּא עֲרִסִיה בְּאַבְנִין
בְּאַרְעָא, וּבְקִיסְטָרָא דְתִיבְנָא. יִשְׁבּוּק דִּידִיה,
וְיָבִית בָּהּ לְמִיָּהב לָהּ נִיחָא, וּבְגִין דִּיהָ
רְעוּתָא דְלַהוֹן פְּחָדָא, בְּדִלָּא אָנִיסוּ. כְּמָה
דְּאוּלִּיפְנָא חָכָא, דְּכִינּוֹן דְּאָזִיל לְגַבָּה מַה
כְּתִיב, (וַיֵּלֶן) שָׁם כִּי בָא הַשֹּׁמֶשׁ לִאחֲזָא דְאֶסִּיר לִיה לְבַר נֶשׁ לְשִׁמְשָׁא
עֲרִסִיה בְּיוֹמָא (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשָּׁם
מִרְאשׁוֹתָיו (שם) וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא, בְּגִין
לְמִיָּהב לָהּ נִיחָא, דְּאֶפִּילוּ אָבְנֵי בֵיתָא,
רְחִימִין קָמִיָּה, לְמִיבַת בָּהּ. (ס"א דְּכִתִּיב וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם
הַהוּא)

בְּכָה רַבִּי יִצְחָק, (תהיך) וְשִׁמְחָא. אָמַר,
אֵלֹו הַמְּרַגְלִיּוֹת תַּחַת יְדִיכֶם, וְלֹא
אַלְף אַחֲרִיכֶם? אָמְרוּ לוֹ, אַתָּה
תֵּלַךְ לְדִרְכָּךְ, וְאָנּוּ נִכְנָס לְעִיר
לְהִלּוּלָא שֶׁל בְּנֵי זֶה. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, עֲכָשׁוּ יֵשׁ לִי לְלַכַּת לְדִרְכִּי.
הֵלֶךְ לוֹ וְסִדֵּר אֶת הַדְּבָרִים לִפְנֵי
רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וַדַּאי יִפָּה אָמְרוּ, וְהַכֵּל נֶאֱמַר
בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר הַדְּבָרִים
הֵלֵלוּ הֵם מִבְּנֵי בְּנֵי שֶׁל רַבִּי צְדוֹק
הַחֵלֶשׁ הֵם. מַה הַטַּעַם נִקְרָא
חֵלֶשׁ? מִשּׁוּם שְׂאֲרָבַעִים שָׁנָה
הִתְעַנָּה עַל יְרוּשָׁלַּיִם שֶׁלֹּא תִחַרַּב
בְּיָמָיו, וְהָיָה מִפְּרֹשׁ עַל כָּל דְּבָר
וְדָבָר שֶׁל הַתּוֹרָה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים
וְנוֹתֵן בָּהֶם דֶּרֶךְ לְבָנֵי הָעוֹלָם
לְהִתְנַהֵג בָּהֶם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא הָיוּ [אֵלָּא] זְמַיִם
מוֹעֲטִים עַד שֶׁפָּגְשָׁתִי אוֹתוֹ הָאִישׁ,
וּבְנֵי הַקֶּטָן עָמּוּ. אָמַרְתִּי לוֹ, אִיפֹה
בִּנְךָ הָאֶחָד? אָמַר לִי, עֲשִׂיתִי לוֹ

פֶּתַח אַחֲרָא זַעֲרִיא וְאָמַר, (בראשית כח) וַיִּפְגַּע
בְּמָקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֹּׁמֶשׁ וְגו',
מָאִי וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם, לְמַלְכָּא דְאָזִיל לְבִי
מְטְרוֹנִיתָא, בְּעֵי לְמַפְגַּע לָהּ וּלְבִסְמָא לָהּ
בְּמַלְיָן, בְּגִין דְּלֹא תִשְׁתַּכַּח גְּבִינָה פְהַפְקִירָא.
וְלֹא עוֹד, אֵלָּא דְאֶפִּילוּ אִית לִיה עֲרֶסָא
דְּדַהֲבָא, וּכְסוּתוֹתַי מְרַקְמָאן בְּאַפְלָטִיָּא,
לְמִיבַת בָּהּ. וְאִיְהִי מִתְקַנָּא עֲרִסִיה בְּאַבְנִין
בְּאַרְעָא, וּבְקִיסְטָרָא דְתִיבְנָא. יִשְׁבּוּק דִּידִיה,
וְיָבִית בָּהּ לְמִיָּהב לָהּ נִיחָא, וּבְגִין דִּיהָ
רְעוּתָא דְלַהוֹן פְּחָדָא, בְּדִלָּא אָנִיסוּ. כְּמָה
דְּאוּלִּיפְנָא חָכָא, דְּכִינּוֹן דְּאָזִיל לְגַבָּה מַה
כְּתִיב, (וַיֵּלֶן) שָׁם כִּי בָא הַשֹּׁמֶשׁ לִאחֲזָא דְאֶסִּיר לִיה לְבַר נֶשׁ לְשִׁמְשָׁא
עֲרִסִיה בְּיוֹמָא (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשָּׁם
מִרְאשׁוֹתָיו (שם) וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא, בְּגִין
לְמִיָּהב לָהּ נִיחָא, דְּאֶפִּילוּ אָבְנֵי בֵיתָא,
רְחִימִין קָמִיָּה, לְמִיבַת בָּהּ. (ס"א דְּכִתִּיב וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם
הַהוּא)

בְּכָה רַבִּי יִצְחָק, (ד"א ל"ג וְתִיבֵד) וְחֲדִי, אָמַר
מְרַגְלָאן אֵלִין תַּחַת יְדִיכֶם, וְלֹא אָזִיל
בְּתַרְיִיכוֹ. אָמְרוּ לִיה אַתְּ תַזִּיל לְאַזְרִיחָךְ, וְאָנּוּ
נִיעוּל לְמַתָּא לְהִלּוּלָא דְהָאִי בְרִי. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, הִשְׁתַּא אִית לִי לְמַהֲרָךְ לְאַרְחִי. (דף קמט
ע"א) אָזִיל לִיה, וְסִדֵּר מַלְיָן קָמִיָּה דְרַבִּי
שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וַדַּאי שְׁפִיר
קָאֻמְרוּ, וּכְלָא בְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַתְמָר.
אָמַר, מַלְיָן אֵלִין, מִבְּנֵי בְּנֵי דְרַבִּי צְדוֹק
חֵלֶשׁא נִינְהוּ. מָאִי טַעְמָא אִקְרִי חֵלֶשׁא, בְּגִין
דְּאַרְבַּעִין שָׁנִין אַתְעַנִּי עַל יְרוּשָׁלַּיִם, דְּלֹא
יִתְחַרַּב בְּיוֹמוֹי, וְהָיָה פְּרִישׁ עַל כָּל מְלָה
וּמְלָה דְאַזְרִייתָא, רִזִּין עַלְאִין, וְיָהִיב בָּהּ
אַרְחָא לְבָנֵי עֲלָמָא, לְאַתְנַהֲגָא בָּהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא הָיוּ (אֵלָּא) יוֹמִין זַעֲרִיין, עַד דְּאַעֲרַעְנָא בְּהָהוּא בֶּר נֶשׁ

לאחר קריאת הזוהר (יאמר תפלה זו בכנות הלב)

יהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותי שיתקנים בנו עתה מקרא שפתוב "ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתיה לנטע שמים וליסד ארץ", להעלות לרומם ולתקן הריסות וחרבות השכינה הקדושה לקשוט ופורקיא עלאה ולארמון שעל מכונו ישב להחזיר עטרה ליושנה וקים בנו מהרה מקרא שפתוב "ויהי אור הלכנה באור החמה ואור החמה יהיה שבעתים באור שבעת הימים". וזכות הרשב"י הקדוש ובנו רבי אלעזר, ויזתם בן עזיהו, יעמוד לנו לתקן העולם מיום שנברא עד סופו פראנו וקראנו יראיו. ובזכות היותנו עסוקים בהקמה הזאת, על ידה תתקרב הגאולה, וישועתה מהרה תצמיח, לעלוי שכינת עזנו במהרה ביימנו. ויקוים בנו מקרא שפתוב "ויאמר אלקים יהי אור", ויארר עלינו אור ה', ביזם ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, אמן נצח סלה ועד. (נפח התפלה מתוך לשונו הקדוש של רבי חיים ויטאל זיע"א)

מודה אני לפניך השם אלוקי ואלוקי אבותי שזכיתי ללמוד ולהגות בספר הקדוש הזה ויהרהר עילאה, וזכות התנאים הקדושים שלמדנו תורתם יעמוד לנו ולזרענו ונזכה להבטחת הנביא (ישעיה נט, כ-כא) ובא לציון גואל ולשבי פשע ביצקב נאם ה'. ואני זאת בריתי אותם אמר יהוה רוחי אשר עליה ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיה ומפי זרעה ומפי זרע זרעה אמר ה' מעתה ועד עולם. ויתקיים בנו הנבואה (ישעיה נא, טז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתיה לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה. ובפרפת משה רבינו מהימנא בתגלה במהרה דידן, ה' בדר יחזנו ואין עמו אל נכר, יראו עיינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועתך באמת באמר לציון מלך אלקיך, ברוך ה' לעולם אמן ואמן. (סיד ה')

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו [עלינו] בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונה. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשה על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב שכינתך לתוכו, והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירים ולזמרים. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמו הגדול הגבור והנורא אמן בן יהי רצון. (סי"ת).

הקדיש לעלוי הנשמה: הקדיש הוא שבח גדול לבורא עולם על כן יש בזה עלוי נשמה גדול לנפטר במיחד בזה שגורם לצבור לענות אמן, שהוא עלוי נשמה גדול עד מאד ונחת רוח לנשמה. מלבד מה שמציל את הנפטר מדינה של גיהנם. מעלה אותו בדרגות נוספות בגן עדן (עין פה החיים שכתב לומר בכל ליל שבת קדיש אפילו אחר מאה שנה שעולה מעלה מעלה, וצ"ע פלא יוציא).

מעלת לימוד הזוהר לעלוי הנשמה: כתבו המקובלים: לימוד הקבלה והזוהר (תורת הרשב"י) יש בו תועלת לנשמה יותר משאר לימודים. כי לכן נקרא זוהר שהוא מזוהר הנשמה... וביזם שבת קודש ששעה אחת לימוד הזוה"ק שונה אלה שנה, ובשמחה מליון שנה עליו להשתדל יותר בלימוד הזוה"ק כי הוא מבחינת היום, קדוש הוא לאלהינו... ומה גדלה מעלת לימוד הזוהר הקדוש בגבהי מרומים ובמיחד ביום הקדוש יום השבת שאין ערוך להשגתו, ובנדאי למודו בעד עלוי נשמת אביו או אמו ע"ה, אין קץ למעלתו ואין קץ לעלוי נשמת אביו או אמו ע"ה, ומעטרים לנשמה בעטרה ולבוש מיחד בזכות למודו. וכן לקמי וחמותו ע"ה (ועין קב הישר) והנה שזכרו אתו, כפול ומכפל שבעתים, בבחינת מכבדו במותו וכו', (ועין פלא יוציא ערך כבוד אב ואם).

קדיש על ישראל נסח ספרדי (ע"מ)

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. (אמנ) בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתָהּ וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
וַיַּצְמַח פְּרָקְנָהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ. (אמנ) בְּחֵיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית
יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא
וּלְעָלְמֵי עָלְמָיָא יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה
וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא. (אמנ) לְעֵלְא מִן כָּל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
תִּשְׁבַּחְתָּא וְנַחְמָתָא דְּאִמְרִין בְּעֶלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן
וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן דְּעֶסְקִין בְּאוּרִיתָא קְדִשְׁתָּא. דִּי
בְּאַתְרָא הָדִין וְדִי בְּכָל אַתְרָא וְאַתְרָא, יְהֵא לְנָא וּלְהוֹן וּלְכּוֹן חֲנָא וְחֶסְדָּא וְרַחֲמֵי
מִן קֳדָם מְאָרִי שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיָא,
חַיִּים וְשֹׁבַע וַיִּשׁוּעָה וְנַחֲמָה וְשִׁיזְבָּא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וְסְלִיחָה וְכַפֵּרָה, וְרוּחַ
וְהַצֵּלָה לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן: (אמנ) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא
בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן: (אמנ)

הַשְׁבֵּכָה לְאִישׁ: אֲשֶׁרִי אִישׁ יָרָא אֶת יְהוָה בְּמַצּוֹתָיו חָפֵץ מְאֹד: הַמְרַחֵם עַל
כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יַחוּס וַיַּחְמוֹל וַיִּרְחַם עַל נַפְשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁל (פב"פ). רוּחַ
יְהוָה תְּנִיחָנוּ בְּגֵן עֵדֶן: דְּאַתְפֹּטֵר מִן עֲלְמָא הָדִין כְּרַעוּת אֱלֹהָא מְאָרִיָּה שְׁמֵיָא
וְאַרְעָא. מְלַךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּרַחֲמָיו יִרְחַם עָלֵינוּ. וַיַּחוּס וַיַּחְמוֹל עָלֵינוּ. מְלַךְ
מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּרַחֲמָיו יִסְתִּירֵהוּ בְּצֵל כְּנָפָיו וּבִסְתֵר אֲהֵלוֹ לַחַזוּת בְּנוֹעַם
יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. וּלְקַץ הַיָּמִין יַעֲמִידֵהוּ. וּמִנְחַל עֵדֶנּוּ יִשְׁקָהוּ. וַיִּצְרֹר
בְּצִרּוֹר הַחַיִּים נִשְׁמָתוֹ. וַיִּשִּׁים כְּבוֹד מְנוּחָתוֹ. יְהוָה הוּא נִחְלָתוֹ. וַיִּלְוֶה אֱלֹוֹ
הַשְׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבוֹ יִהְיֶה שְׁלוֹם. בְּדַכְתִּיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוֹ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם.
הַלֵּךְ נִכְחוֹ. הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבִּים עַמּוֹ בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְלִיחוֹת.
וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמֵר אָמֵן:

הַשְׁבֵּכָה לְאִשָּׁה: אֵשֶׁת חַיִל מִי וּמִצָּא, וְרַחֵק מִפְּגִינִים מְכַרָּה: שֶׁקֶר חָחַן וְהֶבֶל
הַיָּפִי, אִשָּׁה יִרְאֵת יְהוָה הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ, וַיִּהְלֹוהּ בְּשַׁעְרִים
מְעֻשִׂיָּה: הַמְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יַחוּס וַיַּחְמוֹל וַיִּרְחַם עַל נַפְשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה
שֶׁל (פב"פ). רוּחַ יְהוָה תְּנִיחָנוּ בְּגֵן עֵדֶן: דְּאַתְפֹּטֵר מִן עֲלְמָא הָדִין כְּרַעוּת
אֱלֹהָא מְרִיָּה שְׁמֵיָא וְאַרְעָא. הַמְלַךְ בְּרַחֲמָיו יַחוּס וַיַּחְמוֹל עָלֶיהָ. וַיִּלְוֶה אֱלֹוֹהָ
הַשְׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבָהּ יִהְיֶה שְׁלוֹם. בְּדַכְתִּיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוֹ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם.
הַלֵּךְ נִכְחוֹ. הִיא וְכָל בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עִמָּה בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְלִיחוֹת.
וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמֵר אָמֵן:

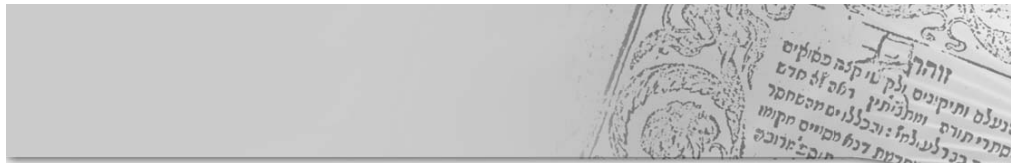
יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא די ברא כרעותה וימליך מלכותה. ויצמח פורקנה ויקרב משיחה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל. בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקודשא. בריך הוא לעלא (בעשי"ת ולעלא מכל) מן כל ברכתא ושירתא, תשבתתא ונחתתא, דאמירן בעלמא. ואמרו אמן:

על ישראל ועל רבנן ועל תלמידהון ועל כל תלמידי תלמידהון ועל כל מאן דעסקין באוריתא די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני רויחי ופורקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: עושה שלום בברומיו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

תפלה על הנפטר לאחר הלמוד

לאיש: אגא ה' מלא רחמים אשר בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יהיה נא לרצון לפניך תורתנו ותפלתנו בעבור נשמת (פלוני בן פלוני) וגמול נא עמו בחסדך הגדול לפתח לו שערי רחמים וחסד, שערי גן עדן, ותקבל את נשמתו באהבה ובחבה. ושלח לו מלאכך הקדושים והטהורים להוליכו ולהשיבו תחת עץ החיים אצל נשמות הצדיקים והצדקניות וחסידים וחסידות להנות מזיו שכנתך, ולהשביעו מטובך הצפון לצדיקים. והגוף ינוח בקבר במנוחה נכונה בחדוה ובשמחה ובשלום, כדכתיב, יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו. וכתיב, יעלו חסידים כבוד ירננו על משכבותם. וכתיב, אם תשכב לא תפחד ושכבת וערכה שנתך, ותשמר אותו מחבט הקבר ומרמה ותולעה. ותסלח ותמחול לו על כל פשעיו. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וזכר לו זכיותיו וצדקותיו אשר עשה. ותשפיע לו מנשמתו לדשן עצמותיו בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב, מה רב טובך אשר צפנת ליראך, וכתיב, שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. וישכון בטח בדרך ושאנן מפחד רעה, ואל יראה פני גיהנם. ונשמתו תהא צרויה בצרור החיים ולהחיותו בתחית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים, אמן:

לאשה: אגא ה' מלא רחמים אשר בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יהיה נא לרצון לפניך תורתנו ותפלתנו בעבור נשמת (פלונית בת פלונית) וגמול נא עמה בחסדך הגדול לפתח לה שערי רחמים וחסד, שערי גן עדן, ותקבל את נשמתה באהבה ובחבה. ושלח לה מלאכך הקדושים והטהורים להוליכה ולהשיבה תחת עץ החיים אצל נשמות הצדיקים והצדקניות וחסידים וחסידות להנות מזיו שכנתך, ולהשביעיה מטובך הצפון לצדיקים. והגוף ינוח בקבר במנוחה נכונה בחדוה ובשמחה ובשלום, כדכתיב, יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו. וכתיב, יעלו חסידים כבוד ירננו על משכבותם. וכתיב, אם תשכב לא תפחד ושכבת וערכה שנתך, ותשמר אותה מחבט הקבר ומרמה ותולעה. ותסלח ותמחול לה על כל פשעיה. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וזכר לה זכיותיה וצדקותיה אשר עשתה. ותשפיע לה מנשמתה לדשן עצמותיה בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב, מה רב טובך אשר צפנת ליראך, וכתיב, שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. ותשכון בטח בדרך ושאנן מפחד רעה, ואל תראה פני גיהנם. ונשמתה תהא צרויה בצרור החיים ולהחיותה בתחית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים, אמן:

בבית מדרשו של רבי שמעון בן יוחאי, נתפררו ונתלכנו סודות וגלויות על מציאות התורה, שרשיהו ושמעיהו.

ב. "רבינו מתימנא" מפור במספר פרשיות בגוף הזהר חלקו גלוי ונודע לנו ואף הדפס בדפים ועמודים נפרדים, והלקו פא מושלב בגוף הזהר ה"רבינו מתימנא" נמצא בחלק ב' - וג' - של ספר הזהר (הכולל חמש שמות, נקרא, במדבר דברים), אבל לא נמצא, בגלוי, בחלק א' של ספר הזהר (הפס בראשית).

ג. פה גדולי ישראל ותחמי דורות האחרונים עמלו למצא את ה"רבינו מתימנא", שהיה במקורו ספר גדול על כל התנ"ך, מציאות, ולסדרו על פי סדר של מציאות עשה ומציאות לא תעשה, ואף להדפיסו בספר בפני עצמו - ראה, להקרא מאמר "רבינו מתימנא" - "ספר המציאות", הנדפס ברבי ספר הזהר מהדורת רב רבי ראובן מרגליות. וראה גם התיבות יאיר להרב משה יאיר וויזשניצקי, שבו אסף דברי הרבינו מתימנא בהוספה פרוש.

ה. תוך כדי הרצאת הדברים, מושפטי הרבינו מתימנא לפעמים בסוף הזהר הנקרא בלשוננו "ויפרא שדמא".

ה. מוחלק ה"רבינו מתימנא" שבספר הזהר, שעוסק במצוות, אפשר ללמוד פה הלכא רבנותא בהשואה לשיטות רבותינו, ובפרט מאפן הרצאת הדברים הקדושים ברע"מ אפשר ללמוד הרבה הכרעות בהלכה.

ו. דע כי חבור הזה הנקרא רבינו מתימנא, שעשה רש"י עם הצדיקים אשר בגן עדן, היה לתקון השכינה וסעד וסמך לה בגלותא, כי אין סעד וסמך לשכינה אלא בסודות התורה. וכל מה שיאמר פה מהסודות והענינים, הכל היה פגנת החדד השכינה ולקצרה בגלותא. (אור

התורה לזהר ח"ב דף קט"ו ע"ב, פשם הרמ"ק [רבינו משה קורדוברי])

(5) מדרש הנעלם

א. "מדרש הנעלם" נמצא בגוף ספר הזהר (פרשת וזכר, חגי שנה, תולדות), ובזכר ח"ב (מז דף ב' ע"ב עד דף ל' ע"ב; מן דף מ"ו ע"ב עד דף מ"ח ע"ב) (בזכר"ח הוצאת הרב רבי ראובן מרגליות) ובפרשיות בלק, פי תצא, וכל זה תד"ש "ש"ש, רות ואיכה).

ב. על הטעם שנקרא בשם "מדרש הנעלם" מותב הרמ"א, ו"ל:

אמת טעם לשבח אל שם מדרש זה שנקראוהו נעלם, והוא שרבי ענין זה הוא על הנשמה שמוקרה בבריאה, ששם גן עדן העליון. וכל בפרדס שהדרש הוא בבריאה... ומדרש הנגלה הוא סוד החיצוניות, ומדרש הנעלם הוא סוד הפנימיות, שהם הנשמות. ודרוש זה המוסר על הנשמה, שמו נאה לו מדרש הנעלם. (רמ"א, הוצא במדבר סוף לזהר פרשת וזכר, ספרותו וקולא ע"כ)

ג. לשון של "מדרש הנעלם" הוא לפעמים לשון-הקדש, לפעמים ארמית, ולפעמים גם כלול משנייהם.

ד. שלא בגוף הזהר, הרי הדרשות שב"מדרש הנעלם" הם דרשות קצרות, ולא באריות בבשאר חלקי הזהר, גם הענינים בהם דן ב"מדרש הנעלם" - מעשה בראשית, תורת חנפא, ומות המשיח ועולם הבא - אינם מסוג הענינים שבספר הזהר, שהם תורת האלקות, אצילות העולמות, כחות הרע ועוד.

ו) "אידרא דבי משכנא", "היכלות", "הא דריון", "ספא דמשפטים", "תוספתא" ו"סתרי תורה"

א. בספרי הזהר ישנם עוד חלקים העומדים בפני עצמם בסגנונם, בתקנם ובחשיבותם. והם:

א) "אידרא דבי משכנא", העוסק בעקר בסודות התפלה, והוא נמצא בזהר ח"ב פרשת משפטים (מן דף קכ"ב ע"ב עד דף קכ"ג ע"ב).

ב) "היכלות", העוסק בתאור היכלות הגן-עדן והגיהנום, ובו עניני תפלה רבים. ה"היכלות" נמצאים בזהר ח"א פרשת בראשית (מן דף ל"ח ע"א עד דף מ"ה ע"ב); ח"ב פרשת פקודי (מן דף רמ"ד ע"ב עד דף רס"ב ע"ב) - היכלות מספרא דקדושה; מן דף רס"ב ע"ב עד דף רס"ח ע"ב - היכלות מספרא דמקרא.

ג) "הא דריון", העוסק בגלוי מהותו של האדם על-ידי תני פרוש ודיו. ה"הא דריון" נמצאים בזהר ח"ב פרשת יתרו (מן דף ע' ע"א עד דף ע"ה ע"א).

ד) "ספא דמשפטים", שהוא פרוש רב ייבא ספא בעניני גלגלי נשמות ועניני הגוף שבשקרה. ה"ספא" נמצא בזהר ח"ב פרשת משפטים (מן דף ע"ד ע"א עד דף ק"ד ע"א).

ה) "תוספתא", הם קטעים ובהם ראשי פרקים בתקנות קבלת הזהר, והוא מפור בקל ג' חלקי הזהר.

ו) "סתרי תורה", הם דרשות פסוקים מן התורה על עניני הנשמה וסוד האלקות, והם מפורים בזהר חלק א' (ספר בראשית). עוד ספרים ומקורות שנגזרו בספר הזהר, עני גם לו להלן בסוף הפרק.

ב) זהר חדש

א. לאחרי שנדפס ספר הזהר (במאותה וקרימניה, בשנים ש"ח-ש"ס), נמצאו עוד פתגמי-יד רבים הפוללים קטעים השונים לפי תקנם לספר הזהר, שלא נכללו במהדורות ספר הזהר שנדפסו. פתגמי-יד שנגמאו שנים לכל חלק הזהר, מהם דומים לזהר על התורה, מהם בתלכים הפנימיים שבוהר (מדרש